

Araling Panlipunan – Ikaanim na Baitang

Alternative Delivery Mode

Ikalawang Markahan – Modyul 4: Ang Resulta ng Pananakop ng mga Amerikano Unang Edisyon, 2020

Isinasaad sa Batas Republika 8293, Seksiyon 176 na: Hindi maaaring magkaroon ng karapatang-sipi sa anomang akda ang Pamahalaan ng Pilipinas. Gayonpaman, kailangan muna ang pahintulot ng ahensiya o tanggapan ng pamahalaan na naghanda ng akda kung ito ay pagkakakitaan. Kabilang sa mga maaaring gawin ng nasabing ahensiya o tanggapan ay ang pagtakda ng kaukulang bayad.

Ang mga akda (kuwento, seleksiyon, tula, awit, larawan, ngalan ng produkto o brand name, tatak o trademark, palabas sa telebisyon, pelikula, atbp.) na ginamit sa modyul na ito ay nagtataglay ng karapatang-ari ng mga iyon. Pinagsumikapang matunton ang mga ito upang makuha ang pahintulot sa paggamit ng materyales. Hindi inaangkin ng mga tagapaglathala at mga may-akda ang karapatang-aring iyon. Ang anomang gamit maliban sa modyul na ito ay kinakailangan ng pahintulot mula sa mga orihinal na may-akda ng mga ito.

Walang anomang parte ng materyales na ito ang maaaring kopyahin o ilimbag sa anomang paraan nang walang pahintulot sa Kagawaran.

Inilathala ng Kagawaran ng Edukasyon

Kalihim: Leonor Magtolis Briones

Pangalawang Kalihim: Diosdado M. San Antonio

Bumuo sa Pagsusulat ng Modyul

Manunulat:	Marife E. Cajutol	
Editor:	Mitzel M. Alvaran, Carmela M. De Gracia, Jewelyn Q. Cadigal, Blas P. Tabayag, Jr.	
Tagasuri:	Blas P. Tabayag, Jr., Mary Helen M. Bocol, Junry M. Esparar	
Tagaguhit:	Rai A. Reyes	
Tagalapat:	Jewelyn Q. Cadigal	
Tagapamahala:	Ramir B. Uytico	Pedro T. Escobarte, Jr.
	Portia M. Mallorca	Nelly E. Garrote
	Elena P. Gonzaga	Donald T. Genine
	Celestino S. Dalumpines IV	Junry M. Esparar
	Mary Helen M. Bocol	Blas P. Tabayag, Jr.
	Jewelyn Q. Cadigal	Emee Ann P. Valdez

Inilimbag sa Pilipinas ng _____

Department of Education – Region VI

Office Address: Duran Street, Iloilo City
Telefax: (033) 336-2816, (033) 509-7653
E-mail Address: region6@deped.gov.ph

Araling Panlipunan

Ikalawang Markahan – Modyul 4:

Ang Resulta ng Pananakop ng mga Amerikano

Paunang Salita

Ang Self-Learning Module o SLM na ito ay maingat na inihanda para sa ating mag-aaral sa kanilang pag-aaral sa tahanan. Binubuo ito ng iba't ibang bahagi na gagabay sa kanila upang maunawaan ang bawat aralin at malinang ang mga kasanayang itinakda ng kurikulum.

Ang modyul na ito ay may inilaang Gabay sa Guro/Tagapagdaloy na naglalaman ng mga paalala, pantulong o estratehiyang magagamit ng mga magulang o kung sinumang gagabay at tutulong sa pag-aaral ng mga mag-aaral sa kani-kanilang tahanan.

Ito ay may kalakip na paunang pagsusulit upang masukat ang nalalaman ng mag-aaral na may kinalaman sa inihandang aralin. Ito ang magsasabi kung kailangan niya ng ibayong tulong mula sa tagapagdaloy o sa guro. Mayroon ding pagsusulit sa bawat pagtatapos ng aralin upang masukat naman ang natutuhan. May susi ng pagwawasto upang makita kung tama o mali ang mga sagot sa bawat gawain at pagsusulit. Inaasahan naming na magiging matapat ang bawat isa sa paggamit nito.

Pinapaalalahanan din ang mga mag-aaral na ingatan ng SLM na ito upang magamit pa ng ibang mangangailangan. Huwag susulatan o mamarkahan ang anumang bahagi ng modyul. Gumamit lamang ng hiwalay na papel sa pagsagot sa mga pagsasanay.

Hinihikayat ang mga mag-aaral na makipag-ugnayan agad sa kanilang guro kung sila ay makararanas ng suliranin sa pag-unawa sa mga aralin at paggamit ng SLM na ito.

Sa pamamagitan ng modyul na ito at sa tulong ng ating mga tagapagdaloy, umaasa kami na matututo an gating mag-aaral kahit wala sila sa paaralan.

Alamin

Hindi maitanggi na sa loob ng mahabang panahon, maraming bagay sa Pilipinas ang napaayos at napaunlad ng mga Español. Tulad ng mga Español, ito rin ang pinagtutuunan ng mga Amerikano bilang mga bagong mananakop ng bansa. Subalit sa panahong ito, marami nang mga pangyayari at pagbabago ang naganap sa daigdig kaya't modernong maituturing ang mga pagbabagong pinakilala ng mga Amerikano sa bansa. Ilan dito ang makabagong sistema ng pamamahala, edukasyon, transportasyon at komunikasyon, makabagong istilo ng mga sining, patakarang pangkalusugan, tradisyon at pagpapahalaga. Maituring na ang mga pagbabagong ito ang naghahanda sa Pilipinas upang humarap sa modernong panahon na pinamumunuan ng bagong kolonyalista – ang mga Amerikano. Sa mga pagbabagong naganap, alin dito ang nakakabuti sa mga Pilipino? Alin naman ang nakakasama?

Sa modyul na ito, susuriin natin ang mga pagbabago sa lipunan sa panahon ng mga Amerikano. May tatlong aralin sa modyul na ito:

- Aralin 1 - Ang Sistema ng Edukasyon sa Panahon ng Amerikano
- Aralin 2 - Ang Kalagayang Pangkalusugan sa Panahon ng mga Amerikano
- Aralin 3 - Ang Pag-unlad ng Transportasyon at Komunikasyon sa Panahon ng Amerikano

Pagkatapos mong gawin ang mga aralin sa modyul na ito, inaasahang magagawa mo ang sumusunod na kasanayan:

1. pagtalakay sa sistema ng edukasyon na ipinatupad ng mga Amerikano;
2. pagtalakay sa kalagayang pangkalusugan ng mga Pilipino;
3. pagtalakay sa pag-unlad ng transportasyon at komunikasyon at epekto nito sa pamumuhay ng mga Pilipino;
4. pagtukoy sa kahalagahan ng mga pagbabago sa edukasyon;
5. pagtukoy sa kahalagahan ng mga programang pangkalusugan na inilunsad ng mga Amerikano; at
6. pagbigay-halaga sa mga pagbabago sa sistema ng komunikasyon at transportasyon sa Pilipinas.

Subukin

Panuto: Suriin kung **Tama** o **Mali** ang isinasaad ng mga pangungusap sa bawat bilang. Isulat ang sagot sa sagutang papel.

- _____ 1. Ang pagpapagawa ng mga tulay at daan ay nakatutulong nang malaki sa transportasyon at komunikasyon sa bansa.
- _____ 2. Naging malaking suliranin ang ugnayan ng mga tao sa malayong lugar dahil sa mabagal na sistema ng komunikasyon.
- _____ 3. Madaling makapaglakbay sa malayong lugar ang mga tao dahil sa mataas na uri ng sasakyang panlupa, pandagat at panghimpapawid.
- _____ 4. Madaling napasunod ng mga Amerikano ang mga Pilipino dahil sa edukasyon.
- _____ 5. Pinilit ng mga Amerikanong pumasok sa paaralan ang mga batang nasa sapat na gulang upang mag-aral.
- _____ 6. Tanging ang mga Pilipinong Kristiyano lamang ang may karapatang makapag-aral ng libre.
- _____ 7. Binigyang-pansin ng mga Amerikano ang kalusugan at sanitasyon ng mga Pilipino.
- _____ 8. Nanatiling umasa ang maraming Pilipino sa mga nagagawa ng mga arbularyo.
- _____ 9. Maraming Pilipino ang nag-aral ng medisina.
- _____ 10. Pinagwalang bahala ng mga Pilipino ang makabagong paraan ng transportasyon at komunikasyon.

Aralin**1****Ang Sistema ng Edukasyon sa Panahon ng Amerikano**

Sa modyul na ito ganap na matutuhan mo ang mga pagbabago sa lipunan sa Panahon ng Amerikano. Dito malalaman mo ang mga mahahalagang nagawa ng mga Amerikano sa larangan ng edukasyon. Gusto mo bang matutuhan ang mga ito? Pag-aralang mabuti ang araling ito.

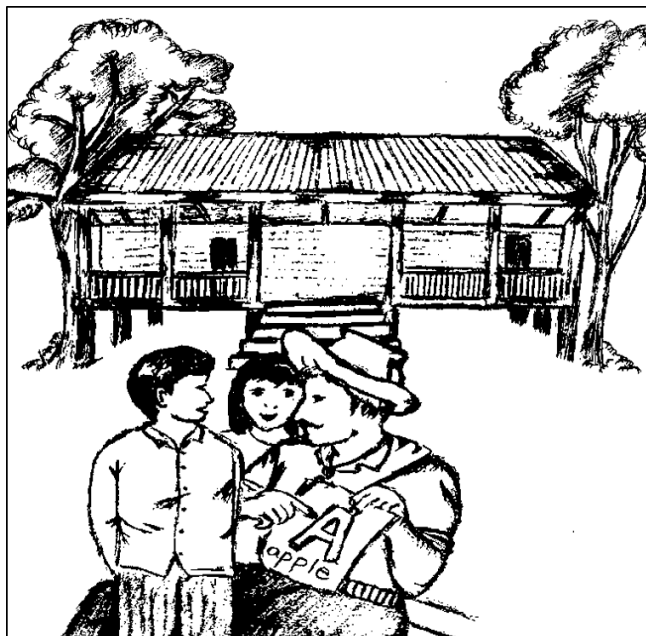
Balikan

Panuto: Ayusin ang mga pinaghalong titik upang makabuo ng salita. Isulat ito sa sagutang papel.

1. **K A P A O R Y L**: unang paaralan na naitatag sa panahon ng Español.
2. **Y E R O M I S N O**: unang guro sa panahon ng Espanyol.
3. **R O N E S K A D A Y**: ikalawang antas ng pag-aaral.
4. **L A D A S**: itinuro ng mga Español.
5. **K A T I M E A T A M**: asignatura sa pagbilang at pagkwenta.

Tuklasin

Tingnan mong mabuti ang larawan sa itaas. Sa iyong palagay, ano ang ginagawa nila? Maari mo bang maipaliwanag ang kanilang ginagawa?

Sa modyul na ito, tatalakayin natin ang edukasyong ipinatupad sa Pilipinas sa panahon ng mga Amerikano at ang mga epekto nito sa pamumuhay ng mga Pilipino.

Suriin

Ang Sistema ng Edukasyon sa Panahon ng mga Amerikano

Ang edukasyon ay isang paraan na makatulong sa pagbabago ng pamumuhay ng mga mamamayan ng isang bansa. Kaya naman noong napagtibay na ang Kasunduan sa Paris, agad na binigyang pansin ng Pamahalaang Amerikano ang edukasyon, layunin nito ang sumusunod:

1. turuan ang lahat na maging mabuting mamamayan ng isang demokratikong bansa;

2. bigyan ng ganap na edukasyong pang-elementarya ang lahat ng may wastong gulang;
3. ituro ang wikang Ingles at ang kulturang Amerikano;
4. turuan ang mga Pilipino na paunlarin ang kanilang pamumuhay;
5. malinang sa mga Pilipino ang damdaming makabayan; at
6. magkaroon ng lupang sakahan ang mahihirap na magsasaka.

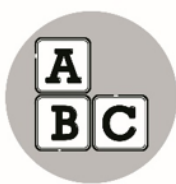
Noong una, mga sundalong Amerikano ang nagsisilbing guro sa mga paaralan. Dahil sa panukala ng Komisyong Taft, ipinagtibay ng Batas Blg. 74 na nagtatakda ng libreng pag-aaral sa mga paaralang bayan. Ipinairal ang patakarang edukasyon para sa lahat. Walang bayad ang pag-aaral at libre ang mga aklat, lapis at kwaderno. Nag-utos din ang batas na ito na magpadala ang Estados Unidos ng mahuhusay na gurong Amerikano sa Pilipinas.

Noong Agosto 21, 1901 dumating ang may 600 tunay na mga gurong Amerikano na kilala sa katawagang Thomasites dahil sa lulan sila sa barkong USS Thomas. Sila ang pumalit sa mga sundalong guro. Itinalaga sila sa iba't-ibang pambublikong paaralan upang magturo sa mga mag-aaral sa pagbasa, pagsulat at aritmetika.

Itinakda din sa Batas Blg. 74 ang pagpapatayo ng mga paaralan para sa mga may gustong maging guro. Ito ay tinatawag na paaralang normal tulad ng Philippine Normal School. Dahil dito, napunan ang kakulangan ng mga guro sa paaralan. Nagpatayo ng mga espesyal na paaralan tulad ng bokasyunal, pang-agrikultura at pangkalakal.

May mga pinatayo ring paaralang pangkolehiyo. Isa na dito ang Pamantasan ng Pilipinas na ipinatayo noong Hunyo 18, 1908.

Ginamit sa mga paaralan ang mga aklat na isinulat at nilimbag sa Amerika. Binigyan din ang pagtuturo ng demokratikong paraan ng pamumuhay. Kung ang simbahan Katoliko ang simbolo ng Espanya ang paaralan naman ang simbolo ng pananakop ng Amerikano.

Pagyamanin

Sagutin ang sumusunod na tanong. Isulat ang sagot sa sagutang papel.

1. Sino ang naging unang guro sa panahon ng Amerikano?
2. Anong wika ang kanilang gamit?
3. Bakit marami sa mga Pilipino ang naakit pumasok sa paaralan?
4. Ano ang tawag sa mga gurong Amerikano?
5. Anong paaralan ang itinatag noong Hunyo 18, 1908?
6. Ilang gurong Amerikano ang dumating sa bansa noong 1901?
7. Ano ang pangalan ng barkong kanilang sinakyan?
8. Kailan dumating ang mga gurong Amerikano sa bansa?
9. Anong paaralan ang itinatag para sa mga guro?
10. Anong batas ang nagtakda ng libreng pag-aaral sa mga paaralang bayan?

Isaisip

May mga pagbabagong naganap sa edukasyon sa panahon ng Amerikano tulad ng:

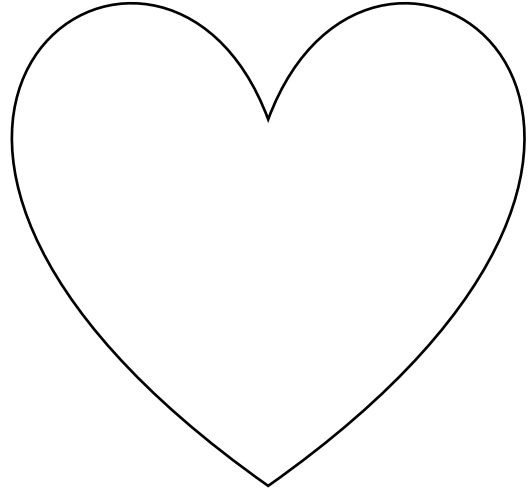
- Pagbukas ng paaralang pambayan
- Paggamit ng Ingles bilang wikang panturo
- Pagtuturo ng demokratikong paraan ng pamumuhay
- Pagpapairal ng ang patakarang edukasyon para sa lahat; walang bayad ang pag-aaral at libre ang mga aklat, lapis at kwaderno.
- Pagpapatibay ng Batas Blg. 74 na nagtatakda ng libreng pag-aaral sa mga paaralang bayan.
- Pagdating, noong Agosto 21, 1901, ng may 600 na mga gurong Amerikano na kilala sa tawag na Thomasites.
- Pagtatag ng Philippine Normal School para sa mga gustong maging guro

Isagawa

Mula pa noong panahon ng Amerikano hanggang sa ngayon ay libre ang pagpasok sa mga paaralang pambayan ng mga mag-aaral. Itinataguyod din ng mga magulang ang pag-aaral ng mga anak.

Bilang mag-aaral ay may bahagi ka na dapat gampanan. Gumuhit ka sa isang malinis na papel ng puso at dito imo isulat ang mga dapat mong gampanan bilang mag-aaral.

Tayahin

A. Panuto: Pagtambalin ang hanay A sa hanay B. Isulat ang titik ng tamang sagot sa sagutang papel:

Hanay A

1. mga gurong Amerikano
2. wikang panturo
3. simbolo ng pananakop Amerikano
4. paaralan para sa gustong maging guro
5. paaralang itinatag

Hanay B

- A. Ingles
- B. paaralan
- C. relihiyon
- D. pambayan
- E. Thomasites
- F. Paaralang Normal

B. Panuto: Piliin ang titik ng tamang sagot sa bawat tanong at isulat sa sagutang papel.

1. Alin ang pangunahing layunin ng edukasyon sa panahon ng Amerikano?
 - A. ituro ang wikang Español
 - B. ipalaganap ang Kristyanismo
 - C. pagiging mabuting Kristiyano
 - D. pagiging mabuting mamamayan

2. Bakit tinawag na Thomasites ang mga gurong Amerikano?
 - A. dahil sila ay mga sundalo
 - B. dahil nagturo sila sa Unibersidad ng Sto. Tomas
 - C. dahil marami sa kanila ang pangalan ay Thomas
 - D. dahil sakay sila sa barkong USS Thomas

3. Alin sa sumusunod ang simbolo ng pananakop Amerikano?
 - A. krus
 - B. espada
 - C. paaralan
 - D. simbahan

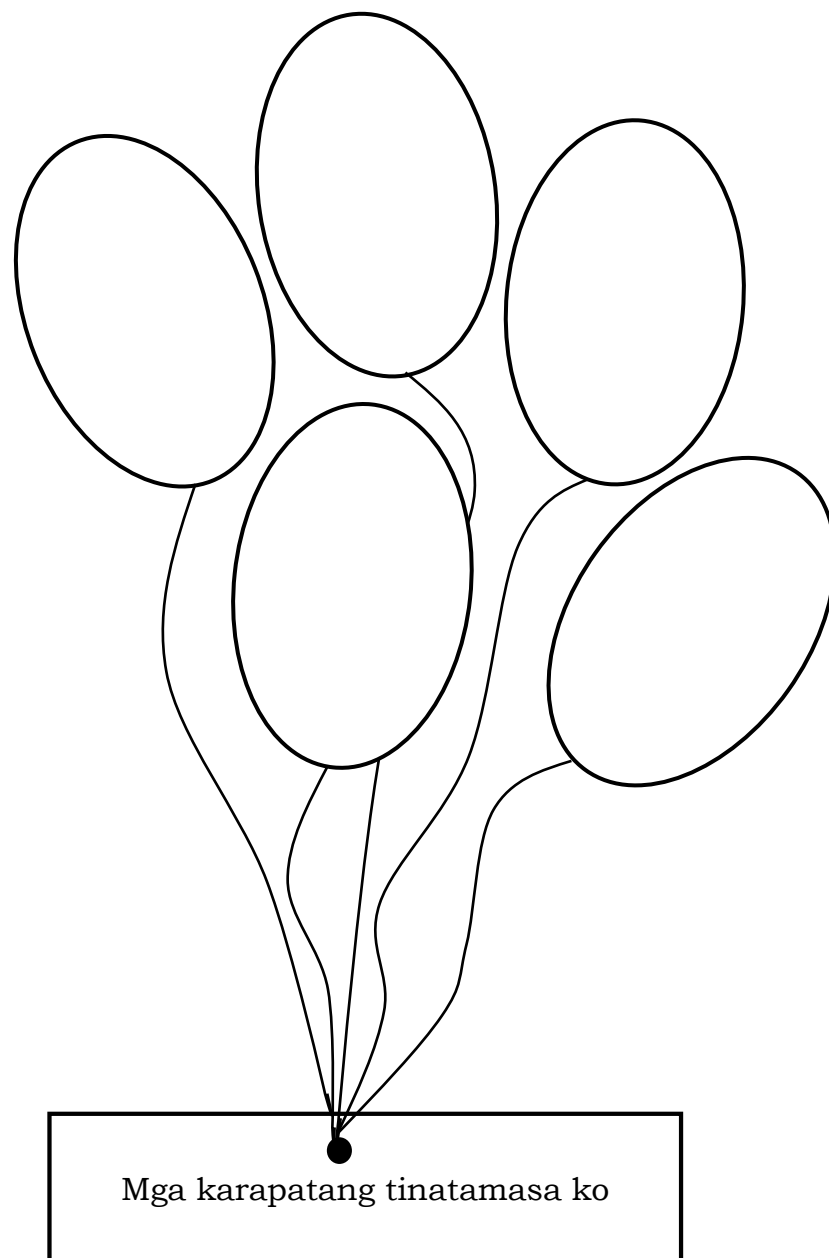
4. Kailan dumating ang may 600 tunay na mga gurong Amerikano na kilala sa katawagang Thomasites?
 - A. Agosto 21, 1901
 - B. Agosto 23, 1908
 - C. Hunyo 18, 1908
 - D. Hunyo 12, 1901

5. Ang sumusunod ay ipinapatupad sa panahon ng Amerikano maliban sa isa.
 - A. Itinuro ang relihiyon at wikang tagalog.
 - B. Libre ang pag-aaral sa mga paaralang pambayan.
 - C. Ipinagamit ang mga aklat na isinulat sa Amerika.
 - D. Ipinagamit ang wikang Ingles bilang wikang panturo.

Karagdagang Gawain

Ang demokratikong paraan ng pamumuhay ay minana natin sa mga Amerikano. Sa ilalim ng demokrasya matatamo natin ang iba't-ibang karapatan. Isulat sa “balloon web” ang mga karapatang tinatamasa ng isang batang tulad mo sa ilalim ng demokrasyang natamo natin mula sa mga Amerikano.

Aralin

2

Kalagayang Pangkalusugan

Maraming pagbabago ang naganap sa Pilipinas sa ilalim ng pananakop ng mga Amerikano. Kahit naghirap tayo sa ilalim ng kanilang pamamahala, marami rin silang naitulong sa atin. Isa na rito ay ang pagbabago sa galagayang pangkalusugan.

Balikan

Panuto: Isulat ang tinutukoy ng bawat bilang. Piliin ang tamang sagot sa loob ng kahon.

1. Ginagamit na wikang panturo
2. Araling hindi itinuturo sa paaralan
3. Araling binigyang diin sa pagtuturo
4. Lugar kung saan isinulat at nilimbag ang mga aklat na ginamit sa paaralan
5. Mga unang gurong Amerikano
6. Paaralan para sa mga guro
7. Unibersidad o pamantasang naitatag ng pamahalaang Amerikano
8. Dumating ang mga Thomasites sa bansa
9. Mga gurong Amerikano na dumating sa isang barko.
10. Simbolo ng pananakop ng mga Amerikano

• Gurong Amerikano	• Pagturo ng mga relihiyon
• Ingles	• Amerika
• Paaralang Normal	• Demokratikong pamumuhay
• Kagawaran sa Pagtuturo	• Agosto 23, 1901
• University of the Philippines	• Philippine Women's University
• Thomasites	• Paaralan
• Hunyo 18, 1908	

Tuklasin

Ano-anong sakit ang kumalat sa panahon ng Amerikano? Paano napaunlad ang kalusugan ng mga Pilipino?

Sa araling ito, iyong mapag-aralan ang kalagayang pangkalusugan ng mga Pilipino sa panahon ng Amerikano.

Suriin

Kalagayang Pangkalusugan

Isang malaking suliranin sa panahon ng mga Amerikano ang paglitaw ng kolera at bulutong sa Maynila at iba pang karatig-pook. Nagpatupad ng iba't-ibang paraan ang mga kawani ng kalusugan upang hindi ito kumalat.

Binantayan ang mga lugar na apektado at ihiniwalay ang mga taong may kolera. Ibinabad sa isang solusyon na may asidong carbolic ang mga damit at iba pang personal na gamit. Ipinatapon din ang mga pagkaing nakahanda sa mga lugar na apektado, sinunog ang mga bahay at agad nagsaboy ng disinfectant ang ilang bumbero para hindi kumalat ang sakit. Nagpalabas din ang mga Amerikano ng mga pamphlet at iba pang impormasyon kung paano maiwasan ang iba't ibang sakit.

May mga panuntunan din sa pagpapanatili ng kalinisan sa kapaligiran at kalusugan. Bahagi rin ng programang pangkalusugan ng mga Amerikano ang pagpapatayo ng klinika, pagamutan at sentrong pangkalusugan sa iba't-ibang panig ng bansa. Isa sa mga ipinapatayong ospital ng mga Amerikano ang Philippine General Hospital na binuksan sa publiko noong 1910. Dahil sa mga programang ito, lumiit ang bilang ng mga namamatay.

Pagyamanin

Panuto: Punan ang tsart ng mga gawain/programang pangkalusugan.

Programang /Gawaing Pangkalusugan
1.
2.
3.
4.
5.

Isaisip

May mga gawain at programang pangkalusugan na ipinapatupad sa panahon ng mga Amerikano tulad ng sumusunod:

1. Nagpatupad ng iba't-ibang paraan ang mga kawani ng kalusugan upang maiwasan ang pagkalat ng sakit na kolera.
2. Binantayan ang mga apektadong pook at inihiwalay ang mga taong maysakit na kolera.
3. Nagpalabas ang mga Amerikano ng pamphlet at iba pang impormasyon kung paano maiwasan ang sakit.

Isagawa

Bilang isang mag-aaral paano ka makatulong sa pagpapatupad ng mga programang pangkalusugan? Magbigay ng 5 gawain.

--

Tayahin

Panuto: Punan ang patlang ng tamang sagot.

- 1-2. Isang malaking suliranin sa panahon ng mga Amerikano ang paglitaw ng _____ at _____ sa Maynila at iba pang karatig- pook.
3. Binabantayan ang mga lugar na _____.
4. Nagpatupad ng iba't-ibang paraan ang mga _____ upang hindi ito kumalat.
5. Ibinabad sa isang solusyon na may _____ ang mga damit.
6. Agad nagsaboy ng _____ ang mga bombero para hindi kumalat ang sakit.
7. Ang _____ ay isa sa pinatayong ospital ng mga Amerikano.
- 8-9. Nagpalabas ang mga Amerikano ng mga _____ at iba pang _____.
10. Lumiit ang _____ ng mga namatay.

Karagdagang Gawain

Panuto: Basahin at unawain ang mga tanong. Isulat ang sagot sa sagutang papel.

1. Ano-anong sakit ang lumitaw sa Panahon ng Amerikano?
 - a. _____
 - b. _____
2. Paano nalutas ang mga suliraning pangkalusugan ng bansa?
 - a. _____
 - b. _____

Aralin

3

Pag-unlad ng Transportasyon at Komunikasyon

Sa araling ito alamin natin ang mga pagbabago ng transportasyon at komunikasyon sa panahon ng Amerikano?

Balikan

Panuto: Isulat ang **PE** kung ito ay patakarang Pang-Edukasyon at **PK** kung Patakarang Pangkalusugan.

- _____ 1. Nagpatayo ng paaralan.
- _____ 2. Nagpatayo ng mga klinika, pagamutan at sentrong pagamutan.
- _____ 3. Pagbigay ng libreng gamit pampaaralan.
- _____ 4. Binibigyang pansin sa pagtuturo ang demokrasya.
- _____ 5. Nagpatupad ng mga paraan ng pagsugpo sa epidemya tulad ng kolera.
- _____ 6. Itinayo ang Unibersidad ng Pilipinas para sa pag-aaral ng ibang kurso sa kolehiyo.
- _____ 7. Itinalaga ang mga Thomasites sa iba't-ibang pampublikong paaralan upang magturo ng pagbasa, pagsulat at aritmetika.
- _____ 8. Paglilinis ng mga kalye at kanal at iba pang pook pampubliko.
- _____ 9. Paggamit ng Ingles sa pagtuturo.
- _____ 10. Nagpalabas ng mga impormasyon kung paano maiiwasan ang pagkalat ng mga sakit.

Tuklasin

Tingnan mo ang mga gamit mo sa bahay. Ano kaya ang pagkakaiba ng mga gamit noon sa mga gamit sa kasalukuyan?

Alam mo ba ang mga gamit pang komunikasyon noon? Ano ang pagkakaiba nito ngayon? Sa mga uri ng transportasyon, ano kaya ang ginagamit ng mga tao noon sa paglalakbay sa himpapawid, pandagat at panlupa?

Suriin

Kailangan ang mabuting paraan ng transportasyon at komunikasyon para sa pagpapaunlad ng kabuhayan sa ating bansa kaya nagpagawa ng mga daan at tulay ang pamahalaan. Nagkaroon ng iba't ibang uri makabagong sasakyan tulad ng otomobil, trak, bus, trambiya. Pinalitan ng trambiya na pinatakbo ng kuryente ang sasakyang hinihila ng kabayo sa panahon ng Español. Dumating sa Maynila ang kauna-unahang kotse noong 1903.

Binili ng pamahalaan ang Manila-Dagupan Railway sa mga Ingles noong 1917. Umabot ito sa La Union papuntang hilaga at sa Albay papuntang timog. Pag-aari ito ngayon ng Philippines National Railways.

Nilinang din ang mga transportasyong panghimpapawid. Ang unang eroplano ay dumating sa Pilipinas noong 1911. Nagsimula ang pangkomersiyong paglalakbay sa himpapawid ng Pilipinas noong 1930. Ang biyahe nito ay mula sa Maynila patungong Baguio at Paracale. Noong 1931 itinatag ang Philippine Aerial Taxi Company. Noong 1935, ang China Clipper ng Pan American Airways ay dumating sa Maynila galing sa California.

Bumuti rin ang paglalakbay-dagat. Madaling narating ang timog mula sa hilaga sa pamamagitan ng mga bagong sasakyang pandagat. n

Naging maunlad din ang komunikasyon noong panahon ng mga Amerikano sa Pilipinas. Ipinakilala ang makabagong kasangkapan sa komunikasyon, tulad ng, telepono, radio, radiophone at telegraph. Naging

maunlad din ang serbisyong koreo ng Pilipinas. Nagtatag ang mga Amerikano ng tanggapang pangkoreo sa bawat munisipalidad. Pinangasiwaan nito ang lahat na ipadala sa koreo tulad ng mga sulat, telegram at salapi sa pamamagitan ng koreo o money order. Naging maunlad ang pakikipag-ugnayan sa iba't-ibang bansa.

Sa pagpapakilala ng makabagong teknolohiya marami pang pagbabago ang naganap sa pamayanan. Unti-unting makikita ang kaunlaran sa pamayanan.

Pagyamanin

Panuto: Punan ang tsart ng mahahalagang detalye na ginagamit sa nasabing panahon.

	Panahon ng Amerikano	Kasalukuyang Panahon
1.Transportasyon		
2. Komunikasyon		

Isaisip

Ano-ano ang mga pagbabago sa transportasyon at komunikasyon sa panahon ng Amerikano?

Isagawa

Paano nakatulong ang mga pagbabago sa transportasyon at komunikasyon sa panahon ng mga Amerikano? Isa-isahin mo ito:

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____

Tayahin

A. Panuto: Isulat sa patlang kung ang pangyayari ay **SANHI** o **BUNGA**.

1. Nagkaroon ng mabuting paraan ng transportasyon.
2. Nagpagawa ng mga daan at tulay.
3. Nagtatag ng mga tanggapang koreo.
4. Mabilis na nakapagpadala ng sulat.
5. Nagkaroon ng otomobil, trak, bus at panghimpapawid.

B. Panuto: Suriin kung **Tama** o **Mali** ang isinasaad ng mga pangungusap sa bawat bilang.

1. Ang pagpagawa ng mga tulay at lansangan ay nakatulong nang malaki sa pagpapabilis ng transportasyon at komunikasyon sa bansa.
2. Naging malaking suliranin sa panahon ng mga Amerikano ang pag-uugnayan ng mga tao sa malayong lugar bunga ng sistema sa paghatid ng liham at telegram.

3. Madaling makapaglakbay sa malayong lugar ang mga tao sa panahon ng mga Amerikano dahil sa mataas na uri ng sasakyang panlupa, pandagat at panghimpapawid.
4. Naging madali at mas maunlad ang buhay ng mga Pilipino dahil ipinakilala ang makabagong paraan ng transporasyon at komunikasyon.
5. Hindi pinansin ng mga Pilipino ang paggamit ng makabagong transportasyon at komunikasyon dahil nais nila ang simple at payak na uri ng pamumuhay.

Karagdagang Gawain

Panuto: Magkolekta ng mga larawan ng mga uri ng komunikasyon at transportasyon. Gamit ang bondpaper, gumawa ng picture collage.

Sanggunian

Estelita B. Capiña and Gloria P. Barrientos. *Pilipinas: Bansang Malaya, Batayang Aklat Heograpiya, Kasaysayan at Sibika* Quezon City: SD Publications, Inc., 2000, 141-142.

Florencia C. Domingo, Ph.D. et al., *Pilipinas: Isang Sulyap at Pagyakap, Batayang Aklat sa Araling Panlipunan 1* Makati City: EdCrisch International, Inc., 2006, 204-205.

Modified In-School Off-School Approach (MISOSA). *Hekasi 5, Aralin 24*. Department of Education, Revised 2010.

Para sa mga katanungan o puna, sumulat o tumawag sa:

Department of Education - Bureau of Learning Resources (DepEd-BLR)

Ground Floor, Bonifacio Bldg., DepEd Complex
Meralco Avenue, Pasig City, Philippines 1600

Telefax: (632) 8634-1072; 8634-1054; 8631-4985

Email Address: blr.lrqad@deped.gov.ph * blr.lrpd@deped.gov.ph